

Opgelicht!

Iemand heeft Julia om geld gevraagd

Julia leerde Piet kennen bij het spelletje Wordfeud, sindsdien appen ze al een tijdje. Julia vindt Piet heel aardig, ze kletsen heel wat af. Toen hij vroeg om geld voor zijn zieke moeder, stond ze dan ook direct voor hem klaar. Dat doen vrienden toch? Piet heeft daarna vaker geld nodig gehad en ongemerkt heeft Julia al veel van haar leefgeld aan hem gegeven. Ze is zich er niet van bewust dat Piet mogelijk andere intenties heeft dan vriendschap en in werkelijkheid misschien iemand anders is.

Wat kun jij doen in de begeleiding? Gebruik deze 7 stappen

Natuurlijk vindt de cliënt het leuk om online contacten te hebben, maar hij heeft jou nodig om geen slachtoffer van oplichting te worden, dat doe je met deze stappen.

1. Observeer

Observeer hoe de client zich voelt tijdens en na online contact. Wat zie je?

Wat valt je op in het gedrag van de cliënt? Zie je gedragsveranderingen sinds dit contact er is? Geeft het contact plezier, of ook andere emoties? Hoe praat de cliënt over de online vriend of vriendin? Dit geeft je een eerste indruk of de cliënt mogelijk ondersteuning nodig heeft.

2. Inventariseer

Wat maakt de cliënt kwetsbaar voor online oplichting?

Het is online heel makkelijk om contacten te leggen, een vertrouwensband op te bouwen en vriendschappen aan te gaan. Het is echter niet makkelijk om met zekerheid te zeggen of de ander echt is wie die zegt te zijn en oprechte intenties tot vriendschap heeft. Ga voor jezelf na wat de cliënt extra kwetsbaar maakt. Maakt hij makkelijk contact? Hoe ver gaat hij daarin? Kan de cliënt nee zeggen? Kun je uit het gedrag opmaken of het online contact positief is? Waar maak jij je als begeleider zorgen om? Kortom, inventariseer de aspecten die jij van belang vindt om in de begeleiding van de cliënt mee te nemen.

---

3. Bespreek

Met wie is de cliënt in contact en is die te vertrouwen?

Online contact met onbekenden vraagt om begeleiding. De basis hiervoor is de begeleiding die je de cliënt biedt wanneer het om een fysieke vriendschap zou gaan. Je wilt zicht hebben of er sprake is van een gelijkwaardige relatie en de cliënt begeleiden in het omgaan met verwachtingen, grenzen en teleurstellingen. Dat is voor online contacten niet anders. Om een beeld te krijgen met wie de cliënt online in contact is en of daarin begeleiding nodig is, ga je het gesprek aan. Vanuit oprechte interesse, zonder oordeel. Stel open vragen, zoals bijvoorbeeld:

- Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?
- Hoe lang kennen jullie elkaar al?
- Wat is er zo leuk aan deze persoon?
- Is dit een goede vriend(in) geworden? Waar merk je dat aan?
- Hoe weet de ander dat jullie vrienden zijn?
- Doet of zegt de ander weleens iets dat je minder leuk vindt?
- Vraagt de ander ook weleens om geld? Of iets anders te doen om te helpen?
- Hebben jullie al eens gevideobeld of elkaar in het echt gezien?

---

4. Analyseer

Weet je ook waarom de cliënt geld geeft aan een online contact?

Nu je voldoende inzicht hebt in de situatie kun je goed evalueren wat de impact is van het online contact en of eventuele transacties uit de hand lopen. Let op dat je in je analyse zowel kijkt naar de positieve als negatieve aspecten van het contact. Waarom heeft de cliënt contact met deze persoon? Wat levert het de cliënt op? Wat biedt deze persoon aan de cliënt wat hij elders niet krijgt?

---

5. Anticipeer

Hoe staat de cliënt erin? En hoe houd je daar rekening mee?

De kans is groot dat de cliënt veel plezier heeft van het contact, en zich van geen kwaad bewust is. Dit terwijl jij vanuit je begeleidersrol misschien juist overbezorgd kunt zijn om de risico's van online contact. Bedenk dus eerst goed waar zowel jij en de cliënt staan, zodat je daar rekening mee houdt in hoe je je boodschap overbrengt. Overleg bijvoorbeeld met de gedragskundige hoe je de balans vindt in meegaan met het verhaal, en eerlijk zijn over wat er nodig is.

---

6. Doe

Grijp in bij zorgelijke signalen dat het online contact niet te vertrouwen is.

Heb je sterke twijfels dat de online vriend andere intenties heeft en een oplichter kan zijn? Onderzoek het!

Stel de cliënt voor om de online vriend eens uit te nodigen om langs te komen. Of zeg dat je graag eens kennis zou willen maken en het leuk vindt om eens te videobellen. Als de online vriend niet komt opdagen of smoesjes heeft waarom het videobellen niet door kan gaan, dan is dat een signaal dat er iets niet klopt. Het helpt bovendien de cliënt om open te staan voor het idee dat het misschien toch niet zo'n goede vriend is en het beter is om het contact te verbreken.

Er zijn scenario's waarbij het belangrijk is om snel in actie te komen.

Bijvoorbeeld als de cliënt relatief veel geld geeft aan het online contact en/of er een onveilige situatie is ontstaan. Benader de situatie zoals je ook zou doen wanneer het om een fysiek contact zou gaan. De te ondernemen acties zijn voor online contacten niet anders. Maak melding bij het meldpunt van de organisatie en de politie voor advies en afstemming over de uitvoering en de timing.

Als het gaat om oplichting of een ander strafbaar feit waarvan aangifte gedaan kan worden, blokkeer de persoon in kwestie dan nog niet en verzamel alvast bewijsmateriaal door screenshots te maken van gesprekken.

---

7. Spreek af

Wat kun je doen om niet in de problemen te komen?

Vereist de situatie geen directe actie, dan kun je rustig en op een open manier met de cliënt samen afspraken maken om risico's te voorkomen.

Besprek dat mensen online soms alleen aardig doen omdat ze iets van je willen. Leg situaties voor waarvan je inschat dat de cliënt kwetsbaar zal zijn en vraag wat de cliënt in zo'n situatie zou doen.

Accepteer je iedereen zomaar als vriend?

Wat doe je als iemand je om geld of jouw pincode vraagt?

Wat doe je als iemand vraagt of je wilt helpen?

Wat doe je als iemand vraagt of je geld wil verdienen?

Je kunt bijvoorbeeld afspreken dat de cliënt het altijd even overlegt als een online contact over geld lenen of geld verdienen begint. Houd er rekening mee dat je er met één keer uitleggen niet bent, herhalen is daarom erg belangrijk. Zet het onderwerp daarom in het zorgplan zodat je er samen regelmatig op terugkomt.

WAAROM ZIJN ONLINE CONTACTEN ZO LEUK?

Er zitten veel positieve kanten aan online contact maken: je vindt mensen met dezelfde interesses en je kunt ze gemakkelijk bereiken met een druk op de knop.

Online vrienden:

- zijn voor de cliënt vooral heel gezellig om mee te kletsen;
- delen vaak een interesse met je; je hebt ze leren kennen bij een online activiteit die jij leuk vindt. In een game bijvoorbeeld of omdat je in dezelfde Facebookgroep zit;
- zijn een uitkomst voor cliënten die niet veel buiten de deur komen en dus offline weinig nieuwe mensen kunnen ontmoeten;
- kunnen overal vandaan komen, zo komt de client in contact met allerlei mensen;
- maken contact gemakkelijk en snel, online chatten kan elk moment, in het echt afspreken niet.

WAT ZIJN DE AANDACHTSPUNTEN?

Bij online vrienden zijn er ook een aantal aandachtspunten om rekening mee te houden. Of die van toepassing zijn, verschilt per persoon.

Bijvoorbeeld:

- Online is niet iedereen wie die zegt dat die is en hebben mensen soms slechte intenties. De cliënt snapt mogelijk niet dat dit voorkomt en herkent de signalen niet.
- De cliënt is goed van vertrouwen, vind een nieuw contact al snel heel aardig en ziet deze direct als vriend.
- De cliënt kan op elke app of game met een chat-functie iemand met slechte intenties tegenkomen. Ook apps als Wordfeud.
- De cliënt is kwetsbaar voor beïnvloeding en geeft bijvoorbeeld zijn adres, pincode of geld.
- Er is altijd een kans dat het wel een echte vriend is.

WIL JE MEER WETEN?

Op zoek naar meer informatie over online geld uitgeven? Ga aan de slag met deze vragen en bronnen:

1. [Weet jij wat de cliënt allemaal doet online?](#)
2. Bouwt de cliënt [ongewild schulden op door het online shoppen?](#)
3. Heeft de cliënt moeite om met geld om te gaan? Gebruik je dan de juiste tools daarbij zoals [Steffie](#), [Smart met geld](#), of [Snap je geld?](#)
4. Wil je de cliënt [probeerruimte geven?](#)
En hoe vind je [balans daarin?](#)
5. [Heeft de cliënt per ongeluk bankgegevens online gedeeld?](#)
6. Wordt de cliënt om geld gevraagd via [malware of ransomware?](#) Is de cliënt [opgelicht?](#)
[Herken je de signalen van hacking of phishing?](#) Weet de cliënt al hoe die [veilig kan internetten?](#)
7. Kan de client gevaarlijke e-mails, websites en bijlagen herkennen? Doe het spel [Weerbaar op het Web](#).

Op zoek naar meer info?

Bekijk voor meer informatie alle veelgestelde vragen of alle tools en websites over shoppen op LeukerOnline.nl

[Veelgestelde vragen >](#)

[Alle tools >](#)

Gamen

Vloggen

Altijd online

Verliefd!

Wat is waar?